

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Julian Ipiña Llanos Ipiña

*Ea, Bizkaia
(1929)*

Aurkibidea

Biografia

1929.urtean jaio zen Zornotzako Boroa auzoko Arriagazarra "Arrixazarra" baserrian. Aita bertakoa zuen eta Bilboko portuan lan egiten zuen. Behin, etxerako bidean zetorrela, Guardia Zibilak geratu eta hil egin zuten berak 7 urte zituela. Ama ere bertakoa zuen, atzerago zegoen Sagastia "Sagastitxu" baserrikoa. Hau Bilbon jaio zen, baina bere bi ahizpekin batera bertako familia batean hazitakoak. 11 urterekin morroi bezala jardun zuen ondoko baserri batean eta hortik aurrera, Busturian eta Gipuzkoako herri desberdinetatik ibili izan zen morroi bezala. 21 urterekin etxera bueltatu zen soldadutza egiteko. Ikasketak Ansoainen egin eta Beran soldadu bezala zerbitzatzea egokitu zitzaion. 27 urterekin ezkondu eta emaztearen baserrira joan zen bizitzen. 1957an Eako papeleran lanean hasi eta 10 urte inguru egin zituen bertan. Zornotzakoa den arren urte asko daramatza Ean eta jadanik, hemengo hizkera daukala esan daiteke.

Zintak

EAA-006

- **Proiektua:** Eako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Andere - Gonzalo, Iñaki
- **Data:** 2012-07-19
- **Iraupena:** 53 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gonzalez, Andere

EAA-007

- **Proiektua:** Eako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Andere - Gonzalo, Iñaki
- **Data:** 2012-07-19
- **Iraupena:** 55 min

- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gonzalez, Andere

Pasarteak

1. "Guardia de asalto"ek aita hil zuten

- **Erref:** EAA-006/020
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:17:33. **Bukatu:** 00:18:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

7 urte zituela, aita lanetik etxerako bidean zetorrela "guardia de asalto"ek kotxea gelditu eta 4 lagunetik 3 fusilatu eta bat hanka gabe utzi zuten.

2. Garia lantzeko prozesua

- **Erref:** EAA-006/023
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:20:37. **Bukatu:** 00:23:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Garia zerragaz (igitaia) ebakitzen zuten. Gari-azaoa zelan egiten zuten azaltzen dute, gero lotu egiten zen eta gero horiekin mutxurioak egiten zituzten. Ondoren, etartean lehortzen utzi eta izara batekin estali eta garia jotzen zuten Karmen edo Santiago bueltan. Makina baten laguntzarekin garia garbitzen zuten.

3. Zazpi-zortzi anega

- **Erref:** EAA-006/024
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:23:11. **Bukatu:** 00:25:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Zazpi-zortzi gari anega ateratzen zituzten (anega 1 = 52 kilo). Julian gerra garaian Gipuzkoan egon zen bitartean, garia ehotzeko makina erabiltzen zuten, baina han 200 edo 300 anega lortzen ziren. Makina hori Bergaran egiten zuten.</p>

4. Gosea kentzeko morroi Gipuzkoara

- **Erref:** EAA-006/025
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:25:16. **Bukatu:** 00:29:08

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Gerra garaian ogi zatitxo bat ematen zieten hiru lagunen artean banatzeko. Hori janda gosea izaten zuenez, Gipuzkoara morroi joatea erabaki zuen, trukean arropak eta jatekoa ematen zizkieten. 13 urterekin joan zen Gipuzkoara lanera eta han urte asko igaro ondoren, 21 urterekin Berara bidali zuten soldadutza egin zezan. Lehenago, 11-12 urte zituela Busturiko baserri batean ere egon zen.

5. Eako paper-fabrika altxatzen lagundu zuen

- **Erref:** EAA-006/030
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:33:19. **Bukatu:** 00:34:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Busturialdeko lantegiak

Laburpena:

<p>1957an Eako paper-fabrika zabaldu zutenean han hasi zen lanean beste lagun askorekin batera. Bertan, zementuzko hodiak egiten zituzten paper-fabrika itsasora heltzeko.</p>

6. Papera nola egiten zen

- **Erref:** EAA-006/031
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:34:52. **Bukatu:** 00:36:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:

<p>Eako paper-lantegian kargadore lanetan ibili zen. Papera egiteko, lehenengo, "aiziadora" sarda-aitzurrarekin lagunduta egurrez kargatu eta tapatu egiten zen. Gero, egurra 200 gradutan egosi eta bertatik "tiña" batera pasatzen zen. Hemen, buelta-bueltaka egoten zen paperaren itxura hartzen zuen arte eta hortik sekadora batzuetatik pasatu eta prest zegoen papera.</p>

7. 12 ogerleko 12 orduren truke

- **Erref:** EAA-006/034
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:40:52. **Bukatu:** 00:42:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

<p>8 edo 12 ordu egoten zen fabrikan eta 12 ogerleko kobratzen zituen. Fabrikara joan orduko, Zornotzako zerra batean lanean ibili zen bi hilabetez eta 4 pezeta ordaintzen zizkioten jornalaren truke.</p>

8. Emakumeen lana paper-fabrikan

- **Erref:** EAA-006/035
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:42:34. **Bukatu:** 00:43:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Paper-lantegian emakumeak bulegoan bakarrik zeuden.

9. Erleen esaera zaharra

- **Erref:** EAA-006/037
- **Iraupena:** 0:00:24. **Hasi:** 00:44:04. **Bukatu:** 00:44:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Erleen esaera zahar bat esaten du.

10. Astean hiru bidaia ura ekartzeko

- **Erref:** EAA-006/038
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:44:28. **Bukatu:** 00:47:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Etxean ez zuten urik eta astean hiru aldiz Itxurriñara joan behar izaten ziren behiak lagunduta ura batzera. Urte batzuetara, Kaialdekoek patina egin zuten eta bertan ere etxerako ura batu ahal izan zuten. Animaliek eta pertsonak ez zuten leku berdinetik edaten.</p>

11. Itxurriñara arropa garbitzen; etxean egindako xaboia

- **Erref:** EAA-006/039
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:47:37. **Bukatu:** 00:50:11

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

<p>Arropa garbitzeko "Itxurriñara" joaten ziren. Zorkiaren laguntzarekin buruan galdara zabal batean eramaten zuten arropa. Bertan hiru harri egoten ziren. Lehenengo arropa zuria garbitzen zuten eta gero kolorezkoak. Hauek garbitzeko etxean egindako txinbo xaboia erabiltzen zuten eta sasi artean eskegitzen zuten arropa sikatzeko.</p>

12. Norberaren garbitasunak astean behin

- **Erref:** EAA-006/040
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:50:11. **Bukatu:** 00:51:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Garbitasun pertsonalak balde batean ura berotuta egiten zituzten eta normalean, astean behin izaten ziren. Ura txapa gainean berotzen zuten eta elkarri laguntzen zioten garbitzeko.

13. Bikotxak kilo batekin jaio

- **Erref:** EAA-006/041
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:51:30. **Bukatu:** 00:52:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

4 seme-alaba izan zituzten eta euretako bi bikotxak ziren. 8 hilabeterekin jaio ziren eta osasuntsu zeuden arren, oso pisu gutxi izan zuten.

14. Bideak estu-estuak ziren

- **Erref:** EAA-007/002
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:00:35. **Bukatu:** 00:02:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Gurdibidearen ondoan jendea pasatzeko bide estu-estuak egoten ziren lehen. Orain dela 30 urte gutxi gorabehera, Bernardo Bilbao alkate izan zenean, bideak konpondu eta gaur egun dauden bezala utzi zituzten.

15. "Cara o cruz"era jolasten zuten

- **Erref:** EAA-007/008
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:09:05. **Bukatu:** 00:09:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Lurrean marra bat egin eta hortik bota behar zuten txanpona goraka. "Cara" goiko aldean geratuz gero txanpona irabazten zuten eta zenbat eta "cara" gehiago orduan eta diru gehiago bakoitzarentzat.

16. Akuiluaren erabilera

- **Erref:** EAA-007/010
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:09:58. **Bukatu:** 00:11:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Akuilua baserrian egiten zuten eta gero animaliekin probatu.

17. Longako ermandadea

- **Erref:** EAA-007/011
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:11:04. **Bukatu:** 00:15:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Longako ermandadeko kide izan ziren urte askoan. Ermandadeak baserritarren arteko tratatuak aurrera eramaten eta aseguru bat balitz bezala funtzionatzen zuen. Sozietate bat zen eta bertan "listeruek" eta beste bi gizonak, lekuko bezala, ganadua tasatzen zuten. Urtean behin batzen ziren diru kontuak begiratzeko eta horretaz gain, animaliak hiltzen zirenean ere batzen ziren. Azkenengo biderrez, baserri bateko lau behi eta lau txahal erreta hil zituzten, Julian "kabo" a zela.

18. Ermandadeko bilerak

- **Erref:** EAA-007/014
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:17:54. **Bukatu:** 00:19:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Longa baserrian biltzen ziren ermandadeko bilerak egiteko eta bakoitzaren

kontuak eta arazoak jorratzen ziren bertan. Ganadu kopuruaren arabera gehiago edo gutxiago ordaindu behar izaten zitzaion ermandadeari.

19. Soldadutzan ikasi zuen erdaraz

- **Erref:** EAA-007/017
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:22:38. **Bukatu:** 00:23:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Erdara ez zuen jakin soldadutzara joan arte. Mutikotan alde egin zuen etxetik eta Maltzagan ardiak zaintzen zegoela, ez zuen ez telebista, ez irratirik ez bestelako aparatu elektronikorik, ardiak soilik zaintzen zituen. Bertan ere dena euskaraz.

20. Jaiegunetan Eako erromerira joaten ziren

- **Erref:** EAA-007/020
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:25:02. **Bukatu:** 00:26:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Erromeria egunetan, normalean Eara joaten ziren. Hilabete askotan egoten ziren jaiak: Kontzepzio Eguna, Gorpuzti Eguna, San Juan Eguna... jaiegunak izaten ziren.</p>

21. San Juanetan etxe alboan azaoak astinduz abesten zuten

- **Erref:** EAA-007/021
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:26:33. **Bukatu:** 00:27:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

San Juan egunean gari-azaoak astinduz, baserri alboan abestu egiten zuten. Abesti hori abesten du Julianek.

22. Ogi zati bat gordetzen zuten urte batetik bestera

- **Erref:** EAA-007/026
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:29:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Gabonetan, ogi zati bat urte batetik bestera gordetzen zuten mantel zati batean bilduta eta ez zen alperrik galtzen, lizuntzen.

23. Ogia etxean zelan egiten zen

- **Erref:** EAA-007/027
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:29:25. **Bukatu:** 00:30:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Etxean ogia zelan egiten zuten azaltzen dute.

24. Okina etxerik etxe

- **Erref:** EAA-007/028
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:30:47. **Bukatu:** 00:31:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Lekeitioko okina herrietatik ibiltzen zen ogia banatzen eta berari esker, haiek ez zuten inoiz ogi faltarik izan.

25. Bi pezeta medikuaren kontsulta bategatik

- **Erref:** EAA-007/030
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:32:22. **Bukatu:** 00:33:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:

<p>Medikua, zaldi gainean joaten zen etxe batetik bestera kontsultak egiten eta bi pezeta ordaindu behar izaten zitzaizkion kontsulta etxean egiteagatik.</p>

26. Txanpon motak

- **Erref:** EAA-007/031
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:33:08. **Bukatu:** 00:34:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>Txakur handiak 10 zentimo balio zituen; txakur txikiak, aldiz, 5. "Saltzen, saltzen, txakur txiki baten karameluak..." abesten du Julianek.</p>

27. "14 atso tronpeta jotzen..."

- **Erref:** EAA-007/032
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 00:34:12. **Bukatu:** 00:34:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>"14 atso tronpeta jotzen..." umetako abestia aipatzen digu.</p>

28. Gomazko eta larruzko abarkak

- **Erref:** EAA-007/037
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:37:07. **Bukatu:** 00:38:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Gomazko abarkak lanerako izaten ziren eta horiek baino arinago larruzkoak erabiltzen ziren.

29. Emakumeek ez zuten prakarik erabiltzen

- **Erref:** EAA-007/040
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:40:19. **Bukatu:** 00:41:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Emakumeak zelako arropa eramaten zuten azaltzen dute.

30. Errogaibak euria egin zezan

- **Erref:** EAA-007/041
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:41:42. **Bukatu:** 00:43:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Aiuko bidera joaten ziren errogatibak egiten. 30-40 lagun inguru joaten ziren euria eskatzen.

31. Mezara joan orduko tabernatik pasatzen ziren gizonak

- **Erref:** EAA-007/042
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:43:29. **Bukatu:** 00:45:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Eako San Juan elizara joaten ziren goizeko 9etako mezara. Gizonak, fabrikatik irten eta tabernan pare bat kopa hartu eta gero sartzen ziren elizara. Garai haietan, don Cecilio izan zen abadea.</p>

32. Bederatziurrena

- **Erref:** EAA-007/044
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:45:30. **Bukatu:** 00:48:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Familiako kideren bat hiltzen zenean, 9 aldiz joan behar izaten ziren astean elizara bere omenez. Kutxa mahaiaren gainean uzten zuten jendeak azken agurra eman ziezaion.

33. Ezin dira andabideak zarratu

- **Erref:** EAA-007/045
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:48:47. **Bukatu:** 00:50:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Andabideen garrantzia azaltzen digute.

34. Astoa patinera jausi zen

- **Erref:** EAA-007/047
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:51:27. **Bukatu:** 00:52:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Txilibristari astoak alde egin, labean egin eta patinaren gainean geratu zen, barrura jausi barik. Gero auzokideek atera behar izan zuten astoa denen artean.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-07-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com